

**MINISTERUL EDUCAȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA
UNIVERSITATEA DE STAT „ALECU RUSSO” DIN BĂLȚI**

**FACULTATEA DE DREPT ȘI ȘTIINȚE SOCIALE
CATEDRA DE DREPT PUBLIC**

**CURRICULUM UNIVERSITAR
la unitatea de curs**

PROTECȚIA JURIDICĂ A DREPTURILOR OMULUI

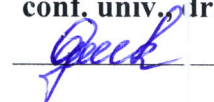
Ciclul I - studii superioare de licență

Codul și denumirea domeniului general de studiu: 31 Științe politice

Codul și denumirea specialității: 313.1 Administrație publică

Autor:

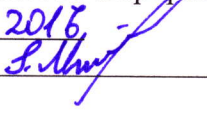
**Ina ODINOKAIA,
conf. univ., dr.**

BALȚI, 2016

Discutat și aprobat la ședința Catedrei de drept public

Proces-verbal nr. 2 din 16.09.2016

Șeful Catedrei de drept public lect. sup. univ., dr. Mariana SPATARI

Discutat și aprobat la ședința Consiliului Facultății de Drept și Științe Sociale

Proces-verbal nr. ____ din _____

Decanul Facultății de Drept și Științe Sociale _____ conf. univ., dr. Vitalie RUSU

I. INFORMAȚII DE IDENTIFICARE A CURSULUI

Facultatea: *Drept și Științe sociale*

Catedra: *Drept*

Domeniul general de studiu: *31 Științe politice*

Domeniul de formare profesională la ciclul I/II: *Ciclul I, studii superioare de licență*

Denumirea specialității / specializării: *313.1. Administrație publică*

Secția	Numărul de ore				Evaluarea		Responsabil de unitatea de curs	Date de contact
	P	S	L	S.I.	Nr. de credite	Forma de evaluare		
ZI	30	15	-	45	3	Examen	Odinokaia I., dr., conf. univ.	inegura @gmail. com
F/R	14	4	-	72	3	Examen		

II. INTEGRAREA CURSULUI ÎN PROGRAMUL DE STUDII

Respectarea drepturilor omului este, în mod evident, un factor important de menținere a păcii și securității internaționale și de dezvoltare socio-economică. Respectul pentru drepturile omului nu este numai o componentă esențială, ci și condiția *sine qua non* a dezvoltării durabile.

În condițiile actuale, respectarea drepturilor omului apare tot mai mult ca fiind unul dintre factorii de supraviețuire a omenirii.

Amploarea acestui fenomen pretinde cunoașterea profundă a nașterii și evoluției istorice a drepturilor omului, a situației în care acestea evoluează în prezent, precum și deslușirea perspectivelor lor. Acesta a fost și motivul pentru care Comisia drepturilor omului a Națiunilor Unite a cerut Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură să examineze „oportunitatea luării în considerare a unui studiu sistematic și a elaborării unei discipline științifice distincte privind drepturile omului, ținând seama de principalele sisteme juridice din lume, în vederea facilitării, la nivel universitar și ulterior la alte niveluri de învățământ, cunoașterea, înțelegerea, studiul și predarea drepturilor omului”. Studiul a fost realizat sub egida UNESCO și la inițiativa Institutului Internațional al Drepturilor Omului de la Strasbourg, fiind „un adevărat suport științific al drepturilor omului”, care va trebui, în mod progresiv, să fie promovat și care s-au constituit sub influența științelor sociale în bazele unei veritabile științe a drepturilor omului.

Republica Moldova în ultimii ani a înregistrat o evoluție demnă de remarcat în materia drepturilor și libertăților omului, atât pe plan normativ cât și instituțional. Gravitatea încălcărilor drepturilor omului obligă însă la o cunoaștere extinsă, o conștientizare profundă la nivelul întregii populații a normelor imperative în domeniu, așa încât forța coercitivă a statului, sesizată cu situații de natura celor menționate, să poată fi exercitată adecvat prin organele sale cu atribuții specifice.

Cunoașterea mijloacelor de consacrare și garantare a drepturilor și libertăților omului atât de nivel național, cât și internațional constituie un factor determinant în formarea culturii juridice a cetățenilor. Un rol deosebit în acest sens îl are unitatea de curs inter-ramurală “Protecția juridică a drepturilor omului”, care permite studenților, de rând cu cunoștințele acumulate la alte unități de curs, să valorifice formele și metodele de asigurare, realizare și protejare a drepturilor și libertăților fundamentale. Cursul de față subsumează, prin structură și fundamentare, dezideratul realizării adecvate, accesibile maselor largi ale populației, a educației în materie.

Scopul principal al unității de curs “Protecția juridică a drepturilor omului”, necesită a fi analizat prin integrarea lui în contextul universal al drepturilor omului. Studenții au posibilitatea de a releva și a valorifica importanța studierii drepturilor fundamentale ale ființei umane, promovate și protejate de către organisme internaționale universale, regionale și cele naționale; de a dezvolta o gândire juridică profundă, necesară însușirii și respectării stricte a legislației; de a

implementa în spiritul studentului conștiința și responsabilitatea de a-și putea îndeplini obligațiile sale față de societate, cât și de a-și apăra drepturile sale în viața cotidiană.

Întru realizarea scopului propus, în cadrul orelor de „Protecția juridică a drepturilor omului”, se vor utiliza cunoștințele acumulate de către studenți în cadrul cursurilor: Teoria generală a dreptului, Filosofia. Probleme filosofice ale domeniului, Drept constituțional al Republicii Moldova, Drept administrativ, Politologie etc.

III. COMPETENȚE PREALABILE

- utilizarea adecvată a conceptelor, teoriilor, paradigmatelor și metodologiilor din domeniul științelor administrative;
- aplicarea tehnicilor și instrumentelor specifice domeniului administrativ;
- calificarea corectă a situațiilor conform legislației naționale și documentelor internaționale;
- interpretarea, corelarea și compararea reglementărilor internaționale în materia drepturilor omului cu cele interne.

IV. COMPETENȚE DEZVOLTATE ÎN CADRUL CURSULUI

Profesionale	Transversale
- operarea cu noțiunile, conceptele, teoriile și metodele de bază ale științei drepturilor omului în activitatea profesională. - identificarea, analizarea și rezolvarea problemelor din domeniul drepturilor omului în conformitate cu prevederile legale, în mod cooperant, flexibil și eficient. - elaborarea, examinarea și adoptarea deciziilor privind activitatea administrativă în materia drepturilor omului. - utilizarea tehnologiilor moderne, diverselor forme și metode de control a evaluării activității instituțiilor în materia drepturilor omului și formularea propunerilor de eficientizare a acestora.	- executarea riguroasă, eficientă, responsabilă și în termen, a sarcinilor profesionale, în spirit de inițiativă și în concordanță cu principiile etice și deontologia profesională. - aplicarea tehnicilor de relaționare în grup, deprinderea și exercitarea rolurilor specifice în munca de echipă, prin dezvoltarea abilităților de comunicare interpersonală și prin asumarea responsabilității pentru luarea deciziilor. - autoevaluarea nevoii de formare profesională și identificarea resurselor și modalităților de dezvoltare personală și profesională, în scopul inserției și adaptării la cerințele pieței muncii.

V. FINALITĂȚILE CURSULUI

La finele cursului studenții vor fi capabili:

- să aplice cunoștințele obținute în cadrul cursului *Protecția juridică a drepturilor omului* în cadrul altor unități de curs;
- să utilizeze cunoștințele obținute în cadrul altor unități de curs și în activitatea profesională;
- să analizeze și interpreteze legislația națională în materia drepturilor omului în raport cu reglementările internaționale și să formuleze propuneri de racordare a acestora conform standardelor internaționale;
- să realizeze analiza comparativă a legislației naționale în domeniul drepturilor omului cu legislația altor state;
- să soluționeze spețe în materia drepturilor omului, prin aplicarea metodei studiului de caz și argumentării răspunsului;
- să dezvolte competențele obținute prin cursul de *Protecția juridică a drepturilor omului* în cadrul programului la ciclul I, studii superioare de licență sau prin programe specializate la ciclul II, masterat.

VI. CONȚINUTURI

Nr.	DENUMIREA TEMEI	DR ZI		DR F/R	
		P	S	P	S
MODULUL I. INTRODUCERE ÎN TEORIA DREPTURILOR OMULUI					
1.	Evoluția conceptelor politico-juridice privind drepturile omului.	2	1	1	1
2.	Noțiunea și particularitățile protecției juridice a drepturilor omului	2	1	1	
3.	Aspectele teoretice ale instituției drepturilor omului.	1	1	1	
4.	Izvoarele internaționale de consacrare și garantare a drepturilor omului	1	1	1	
MODULUL II. PROTECȚIA INTERNAȚIONALĂ A DREPTURILOR OMULUI					
DIMENSIUNEA UNIVERSALĂ A DREPTURILOR OMULUI					
1.	Mecanisme și structuri internaționale universale de protecție a drepturilor omului.	4	2	1	1
2.	Cadrul normativ universal al drepturilor omului.	2	1	1	
PROTECȚIA REGIONALĂ A DREPTURILOR OMULUI					
Dimensiunea europeană a drepturilor omului					
1.	Cadru instituțional și normativ al Consiliului Europei.	2	1	1	1
2.	Curtea Europeană a Drepturilor Omului.	4	2	1	
3.	Protecția drepturilor omului în cadrul UE și CSI	2	1	2	
4.	Rolul OSCE și NATO în apărarea și garantarea drepturilor omului.	2	1	1	
Alte sisteme regionale de protecție a drepturilor omului: cadru instituțional și normativ		2	1	1	1
1.	Cetățenia - factor principal în realizarea drepturilor și libertăților omului.	2	1	1	
2.	Mecanisme juridice naționale de consacrare și protecție a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului	4	1	1	
Total		30	15	14	4

VII. CALENDARUL DE DESFĂȘURARE A CURSULUI

Obiective de referință	Conținuturi
MODULUL I. INTRODUCERE ÎN TEORIA DREPTURILOR OMULUI	
- să distingă particularitățile fiecărei etape de evoluție a drepturilor omului; - să definească și să distingă teoriile filosofico-juridice privind drepturile omului; - să identifice particularitățile evoluției drepturilor omului în Marea Britanie, SUA, Franța și alte state; - să identifice particularitățile evoluției drepturilor omului în Moldova.	Evoluția conceptelor politico-juridice privind drepturile omului. 1. Concepții și teorii filosofico-juridice privind drepturile omului: teoriile dreptului natural, pozitivismul juridic contractului social, pragmatismul, școala istorică și orientarea biologică, teoriile marxiste, teologice. 2. Primele acte constituționale referitoare la drepturile și libertățile omului din Marea Britanie. 3. Primele acte constituționale referitoare la drepturile și libertățile omului din SUA și Franța. 4. Evoluția drepturilor și libertăților în Moldova.

• să definească dreptul internațional al drepturilor omului • să evidențieze obiectul, metodele, trăsăturile, izvoarele științei drepturilor omului; • să stabilească locul principiilor aplicabile în materia drepturilor omului în cadrul principiilor dreptului; • să caracterizeze principiile aplicabile în materia drepturilor omului.	Noțiunea și particularitățile protecției juridice a drepturilor omului 1. Protecția juridică a drepturilor omului - obiect, metode, particularități și interferențe cu alte științe 2. Definirea, caracterizarea, clasificarea izvoarelor internaționale și naționale în materia drepturilor omului 3. Principiile aplicabile drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.
• să delimiteze trăsăturile specifice ale fiecărui termen juridic aplicat în cadrul instituției drepturilor omului; • să distingă semnificația juridică a conceptelor drepturilor și libertăților fundamentale; • să identifice categoriile de drepturi ale omului consfințite în Constituția Republicii Moldova după diferite criterii de clasificare; • să determine coraportul dintre drepturi și îndatoriri; • să diferențieze conceptele standarde, instrumente, mecanisme, proceduri în materia drepturilor omului.	Aspectele teoretice ale instituției drepturilor omului. 1. Definirea și caracterizarea drepturilor, libertăților și îndatoririlor 2. Clasificarea drepturilor omului 3. Categoriile de drepturi, libertăți și îndatoriri consfințite în Constituția Republicii Moldova. 4. Standarde, instrumente, mecanisme, proceduri în materia drepturilor omului.
• să definească noțiunea „izvor internațional de consacrare și garantare a drepturilor omului”; • să clasifice izvoarele internaționale în materia drepturilor omului; • să cunoască tipurile izvoarelor convenționale; • să înțeleagă noțiunea „cutumă internațională în materia drepturilor omului”; • să însușească principiul conform căruia în dreptul internațional al drepturilor omului jurisprudența face corp comun cu textul tratatului; • să înțeleagă deosebirea între <i>hard law</i> și <i>soft-law</i>.	Izvoarele internaționale de consacrare și garantare a drepturilor omului 1. Izvoarele convenționale 2. Izvoarele cutumiare 3. Izvoarele jurisprudențiale 4. Alte izvoare

MODULUL II. PROTECȚIA INTERNAȚIONALĂ A DREPTURILOR OMULUI	
DIMENSIUNEA UNIVERSALĂ A DREPTURILOR OMULUI	
• să stabilească etapele evoluției instituțiilor internaționale în materia drepturilor omului; • să identifice locul și rolul ONU în sistemul de protecție a drepturilor omului; • să determine rolul fiecărei instituții din cadrul ONU în sistemul de protecție a drepturilor omului.	Mecanisme și structuri internaționale universale de protecție a drepturilor omului. 1. ONU - istoric, obiective, structură, competențe. 2. Atribuțiile organelor neconvenționale ale ONU în materia drepturilor omului 3. Competențele organelor specializate în materia drepturilor omului: Consiliul pentru Drepturile Omului; Subcomisia privind Prevenirea Discriminării și Protecția Minorităților; Comisia privind Statutul Femeii; Înalțul Comisar al ONU pentru Drepturile Omului; Înalțul Comisar ONU pentru Refugiați. 4. Instanțe jurisdicționale internaționale universale (Curtea internațională de justiție și Curtea internațională penală). 5. Atribuțiile instituțiilor specializate ale ONU în materia drepturilor omului. 6. Organele convenționale ale ONU în domeniul protecției drepturilor omului. 7. Procedurile ONU în materia drepturilor omului. 8. Republica Moldova și ONU.
• să stabilească etapele evoluției cadrului normativ internațional în materia drepturilor omului; • să determine sistemul actual al izvoarelor internaționale în materia drepturilor omului; • să stabilească procedura examinării petițiilor în materia drepturilor omului de organele abilitate în acest domeniu ale ONU.	Cadrul normativ universal al drepturilor omului. 1. Documente internaționale cu caracter de universalitate referitoare la drepturile omului. <i>Carta Internațională a Drepturilor Omului;</i> - Declarația Universală a Drepturilor Omului; - Pactul Internațional privind drepturile civile și politice și protocoalele sale adiționale; - Pactul Internațional privind drepturile economice, sociale și culturale. 2. Reglementări internaționale cu caracter de universalitate referitoare la anumite drepturi ale omului: - drepturile femeii, - drepturile copilului; - drepturile persoanelor cu dezabilități; - drepturile persoanelor în etate; - discriminarea rasială și protecția minorităților; - protecția împotriva crimelor de genocid, apartheid; - protecția împotriva pedepselor crude, inumane și degradante.
2. PROTECȚIA REGIONALĂ A DREPTURILOR OMULUI	
DIMENSIUNEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI	

• să elucideze importanța structurilor europene de protecție a drepturilor omului; • să identifice locul și rolul Consiliului Europei în sistemul de protecție a drepturilor omului; • să determine rolul fiecărei instituții din cadrul Consiliului Europei în sistemul de protecție a drepturilor omului; • să identifice drepturile și libertățile garantate de Convenția Europeană și de Carta Socială Europeană; • să stabilească trăsăturile caracteristice ale fiecărui drept garantat de Convenția Europeană prin Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului; • să determine compatibilitatea legislației Republicii Moldova cu prevederile Convenției Europene; • să cunoască jurisprudența CEDO privind plângerile înaintate împotriva Republicii Moldova.	Cadru instituțional și normativ al Consiliului Europei. 1. Consiliul Europei – istoric, obiective, competențe. 2. Structura Consiliului Europei. 2.1. Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei. 2.2. Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei. 2.3. Congresul puterilor locale și regionale al Consiliului Europei. 2.4. Conferința internațională a organizațiilor neguvernamentale al Consiliului Europei. 2.5. Curtea Europeană a Drepturilor Omului (prezentare generală). 2.6. Comisarul Consiliului Europei pentru drepturile omului. 2.7. Secretariatul Consiliului Europei. 3. Documentele Consiliului Europei în materia drepturilor omului și organele de control. 3.1. Convenția europeană pentru apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului și protocoalele sale facultative. 3.2. Carta Socială Europeană (revizuită). 3.3. Convenția europeană privind preîntâmpinarea torturilor, precum și a comportamentelor sau a pedepselor inumane care lezează demnitatea. 3.4. Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale. 3.5. Carta europeană a limbilor regionale sau a limbilor minorităților. 3.6. Carta Europeană a Autonomiei Locale 3.7. Convenția Europeană privind lupta împotriva traficului de ființe umane. 4. Consiliul Europei și Republica Moldova.
• să determine structura actuală a Curții Europene a Drepturilor Omului conform Convenției Europene și Regulamentului Curții; • să stabilească procedura examinării petițiilor în materia drepturilor omului de Curtea Europeană a Drepturilor Omului; • să întocmească o cerere adresată Curții Europene a Drepturilor Omului.	Curtea Europeană a Drepturilor Omului 1. Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CEDO): istoric, organizare, funcționare. 2. Structura CEDO. 3. Sesizarea Curții și condițiile de admisibilitate a cererii. 4. Procedura de examinare a admisibilității cererilor. 5. Procedura privind examinarea cererilor de către CEDO. (Competența Curții: <i>ratione loci</i>, <i>ratione materiae</i>, <i>ratione personae</i>, <i>ratione temporis</i>). 6. Hotărârile Curții Europene a Drepturilor Omului. 7. Supravegherea executării hotărârilor Curții de către Comitetul de Miniștri. 8. Avize consultative ale Curții Europene a Drepturilor Omului. 9. Agentul guvernamental pentru CEDO. 10. Cazurile Republicii Moldova la CEDO: date statistice, analiza hotărârilor.
• să cunoască strategiile UE în domeniul drepturilor omului; • să identifice	Protecția drepturilor omului în cadrul UE și CSI 1. Strategiile UE în domeniul drepturilor omului. 1.1. Agenda 2000 a UE în domeniul drepturilor omului

categoriile de drepturi prevăzute în Tratatul asupra unei Constituții pentru Europa; • să analizeze prevederile Cartei drepturilor fundamentale a UE • să stabilească atribuțiile ombudsmanului UE.	1. 2. Obiectivele politicii UE în domeniul drepturilor omului 2. Drepturile omului în Tratatul asupra unei Constituții pentru Europa 3. Carta drepturilor fundamentale a UE 4. Ombudsmanul Uniunii Europene 5. Instrumente și mecanisme de garantare a drepturilor omului în Cadrul CSI.
• să stabilească etapele evoluției OSCE și NATO; • să identifice locul și rolul OSCE și NATO în sistemul de protecție a drepturilor omului; • să determine rolul fiecărei instituții din cadrul OSCE și NATO în sistemul de protecție a drepturilor omului; • să aprecieze eficiența colaborării RM cu aceste organizații.	Rolul OSCE și NATO în apărarea și garantarea drepturilor omului. 1. Istoria fondării Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa. 2. Structurile și instituțiile OSCE. 3. Dimensiunea parlamentară a OSCE. 4. Relațiile OSCE cu organizațiile și instituțiile internaționale. 5. Misiunile și reprezentanțele OSCE în teren. 6. Mecanismul REACT. 7. Dimensiunea conceptuală a NATO. 8. Garantarea drepturilor omului în cadrul NATO în baza acordurilor și pactelor internaționale. 9. Parteneriatul NATO cu țările europene. 10. Cooperarea Republicii Moldova cu Alianța Nord-Atlantică.
• să stabilească etapele evoluției sistemului american și african de consacrare și garantare a drepturilor omului; • să determine structura actuală a Curții Interamericane/ Africane a Drepturilor Omului; • să stabilească procedura examinării petițiilor în materia drepturilor omului de Curtea Interamericană a Drepturilor Omului/ Curtea Africană a Drepturilor Omului și Popoarelor; • să identifice drepturile și libertățile garantate de Convenția africană a drepturilor omului și popoarelor și de Convenția americană a drepturilor omului.	Alte sisteme regionale de protecție a drepturilor omului: cadru instituțional și normativ 1. Noțiuni generale privind sistemul instituțional american de consacrare și garantare a drepturilor omului. 2. Comisia Interamericană a Drepturilor Omului. 3. Curtea Interamericană a Drepturilor Omului. 4. Noțiuni generale privind sistemul instituțional african de consacrare și garantare a drepturilor omului și popoarelor. 5. Comisia Africană a Drepturilor Omului și Popoarelor. 6. Curtea Africană a Drepturilor Omului și Popoarelor.
MODULUL III. PROTECȚIA NAȚIONALĂ A DREPTURILOR ȘI LIBERTĂȚILOR FUNDAMENTALE ALE OMULUI	
• să definească noțiunea de cetățenie; • să identifice modurile de dobândire a cetățeniei; • să caracterizeze;	Cetățenia - factor principal în realizarea drepturilor și libertăților omului. 1. Noțiunea de cetățenie 2. Actele ce stau la baza reglementării cetățeniei. 3. Principiile și modurile de dobândire a cetățeniei. 4. Condițiile naturalizării.

• să deosebească drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale ale cetățenilor străini și apatrizi de cele ale cetățenilor; • să cunoască condițiile naturalizării; • să definească noțiunea de azil politic; • să identifice criteriile de determinare a statutului de refugiat.	5. Temeiurile refuzului de a acorda cetățenia Republicii Moldova. 6. Noțiuni generale privind cetățenii străini și apatrizi. 7. Drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale ale cetățenilor străini și apatrizi. 8. Noțiune de azil politic. Criteriile de determinare a statutului de refugiat. 9. Migrația și statutul imigrantului. Supravegherea respectării legislației în domeniul migrației.
• să definească instituțiile naționale de protecție a drepturilor omului; • să determine locul și rolul instituțiilor naționale de protecție a drepturilor omului în sistemul autorităților publice în general și al mecanismelor de protecție a drepturilor omului în special; • să determine rolul societății civile în apărarea drepturilor omului.	Mecanisme juridice naționale de consacrare și protecție a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului 1. Definiția și elementele funcționării efective al instituțiilor naționale de protecție a drepturilor omului. 2. Rolul Parlamentului în consacrarea și protecția drepturilor omului. 3. Rolul autorităților executive în domeniul protecției drepturilor omului. 4. Instanțele judecătorești în sistemul de protecție a drepturilor omului. 5. Rolul organului de jurisdicție constituțională în domeniul protecției drepturilor omului. 6. Rolul Avocatului Poporului în consolidarea și protecția drepturilor omului. 7. Agentul guvernamental. 8. Procuratura - garant al protecției drepturilor omului și a libertăților fundamentale. 9. Poliția – institut de protejare națională a drepturilor omului. 10. Rolul organizațiilor neguvernamentale în promovarea și protecția drepturilor omului.

VIII. ACTIVITĂȚI DE LUCRU INDIVIDUAL

Nr.	Conținutul lucrului individual	AP ZI	AP FR
1.	Evoluția conceptelor politico-juridice privind drepturile omului. Referat	2	4
2.	Analiza Titlului II. Drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale din <i>Constituția Republicii Moldova</i> din 29.07.1994 Clasificarea drepturilor și libertăților fundamentale după diferite criterii (prezentare schematică)	2	4
3.	Dreptul la viață – drept absolut sau drept relativ. Analiza jurisprudenței CEDO, a reglementărilor internaționale și naționale în materie.	4	8
4.	Mecanisme și structuri internaționale universale de protecție a drepturilor omului.	6	10
5.	Cadrul normativ universal al drepturilor omului – analiza documentelor ONU în materie.	5	6
6.	Cadru instituțional și normativ al Consiliului Europei. Analiza Convenției europene pentru apărarea drepturilor și libertăților fundamentale și Cartei sociale europene.	4	6

7.	Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Completarea formularului de cerere către CEDO. Rezolvarea spețelor.	8	10
8.	Protecția drepturilor omului în cadrul UE. Analiza Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene	3	6
9.	Alte sisteme regionale de protecție a drepturilor omului: cadru instituțional și normativ	4	8
10.	Mecanisme juridice naționale de consacrare și protecție a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului: - Agentul guvernamental - Avocatul poporului	6	10
Total		45	72

IX. TEMATICA ORIENTATIVĂ A TEZELOR DE AN / TEZELOR DE LICENȚĂ

1. Evoluția conceptelor politico-juridice privind drepturile omului.
2. Aspectele teoretice a instituției drepturilor omului.
3. Principiile aplicabile drepturilor omului.
4. Izvoarele și instrumentele juridice internaționale universale de consacrare și protecție a drepturilor omului.
5. Mecanisme și structuri internaționale universale de protecție a drepturilor omului.
6. Protecția internațională a drepturilor omului în sistemul ONU.
7. Sistemul interamerican de protecție a drepturilor omului.
8. Sistemul african de protecție a drepturilor omului.
9. Rolul organizațiilor internaționale neguvernamentale în promovarea și monitorizarea drepturilor omului.
10. Dimensiunea instituțională europeană de protecție a drepturilor omului.
11. Drepturile și libertățile fundamentale garantate de Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale
12. Curtea Europeană a Drepturilor Omului.
13. Procedura de examinare a cererilor la Curtea Europeană a Drepturilor Omului.
14. Impactul Cartei Internaționale a drepturilor omului asupra reglementărilor naționale.
15. Categoriile de drepturi și libertăți consacrate de Constituția Republicii Moldova.
16. Mecanismele juridice naționale de consacrare și protecție a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.
17. Rolul avocatului poporului în apărarea drepturilor omului.
18. Protecția drepturilor persoanelor care aparțin minorităților naționale.
19. Mijloace internaționale și naționale de protecție a drepturilor persoanelor cu dezabilități.
20. Mijloace internaționale și naționale de protecție a drepturilor copiilor.

IX. EVALUAREA UNITĂȚII DE CURS

Strategii de evaluare și apreciere:

		ZI	FR
Stabilirea notei finale (procentuale)	- răspunsurile la examen / verificare	40%	50%
	- activități aplicative atestate (prezentări, proiect, lucrări practice, etc.)	20%	20%
	- teste / lucrări de control pe parcursul semestrului	40%	30%
	TOTAL:	100%	100%

Propunem două forme de evaluare a unității de curs. Studenții, de comun acord cu titularul unității de curs, la începutul cursului vor opta pentru varianta A sau B.

A. Evaluarea studenților va consta din evaluarea curentă și evaluarea finală.

Evaluare curentă va consta din referate, teste, aprecierea participării la dezbateri în cadrul seminarelor și jocurilor de rol. Ponderea evaluării curente va fi de 60% (ZI) și 50% (FR) din nota finală și va fi compusă din:

- ✓ Participația la discuțiile ce țin de subiect la ore – 20% (ZI / FR)
- ✓ Două teste / lucrări de control cu o pondere de 20% fiecare (ZI) și 15% (FR) – 40% (ZI) și 30% (FR)

Evaluare finală: examen, care va consta dintr-o examinare orală sau scrisă, care va cuprinde materialul analizat și discutat pe parcursul anului de studii. Ponderea evaluării finale va fi de 40% (ZI) și 50% (FR) din nota finală.

B. Evaluarea studenților va consta din evaluarea curentă și evaluarea finală.

Evaluare curentă va consta din referate, teste, aprecierea participării la dezbateri în cadrul seminarelor și jocurilor pe rol. Ponderea evaluării curente va fi de 60% (ZI) și 50% (FR) din nota finală și va fi compusă din:

- ✓ Participația la discuțiile ce țin de subiect la ore;
- ✓ Teste și lucrări de control;
- ✓ Analizarea studiilor de caz.

Evaluare finală: examen, care va consta dintr-o examinare scrisă în bază de teste, care va cuprinde materialul analizat și discutat pe parcursul anului de studii. Ponderea evaluării finale va fi de 40% (ZI) și 50% (FR) din nota finală.

Exemplu:

Testul nr. _____

1.Evoluția conceptelor politico-juridice privind drepturile omului.

- 1.1. Definiți conceptele și teoriile filosofico-juridice privind drepturile omului.
- 1.2. Determinați corelația dintre aceste concepte și teorii.
- 1.3. Apreciați locul și rolul fiecărei teorii pentru evoluția instituției drepturilor omului.

2.Principiile aplicabile drepturilor omului.

- 2.1. Identificați principiile aplicabile drepturilor omului.
- 2.2. Determinați corelația dintre principiile aplicabile drepturilor omului.
- 2.3. Apreciați importanța principiilor aplicabile drepturilor omului într-o societate democratică.

3.Condițiile de admisibilitate a unei cereri prezentate Curții Europene a Drepturilor Omului.

- 3.1. Identificați condițiile de admisibilitate a unei cereri prezentate Curții Europene a Drepturilor Omului.
- 3.2. Determinați importanța condițiilor de admisibilitate a unei cereri prezentate Curții Europene a Drepturilor Omului.
- 3.3. Apreciați condițiile de admisibilitate a unei cereri prezentate Curții Europene a Drepturilor Omului prin prisma legislației naționale a Republicii Moldova.

X. RESURSE INFORMAȚIONALE ALE CURSULUI

A) Tratatе internaționale:

1. Statutul Organizației Națiunilor Unite din 26.06.1945. // www.un.org
2. Declarația Universală a Drepturilor Omului, adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 10.12.1948. // www.un.org
3. Pactul Internațional cu privire la drepturile civile și politice din 16.12.1966 și protocoalele sale facultative. // www.un.org
4. Pactul Internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale din 16.12.1966.

5. Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale din 04.11.1950. // www.coe.int
6. Convenția Internațională pentru prevenirea și reprimarea crimei de genocid din 09.12.1948. // www.un.org
7. Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială din 21.12.1965. // www.un.org
8. Convenția Internațională asupra drepturilor politice ale femeii din 20.12.1952. // www.un.org
9. Convenția internațională asupra eliminării tuturor formelor de discriminare față de femei din 18.12.1979. // www.un.org
10. Convenția asupra cetățeniei femeii căsătorite din 29.01.1957. // www.un.org
11. Convenția privind statul persoanelor apatride din 28.09.1954. // www.un.org
12. Convenția privind reducerea apatridiei din 30.08.1961. // www.un.org
13. Convenția privind statutul refugiaților din 28.07.1951. // www.un.org
14. Convenția Internațională împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante din 10.12.1984. // www.un.org
15. Convenția Internațională cu privire la drepturile copilului din 20.11.1989. // www.un.org
16. Declarația privind drepturile invalizilor din 09.12.1975. // www.un.org
17. Declarația de la Interkalen, proclamată la 19.02.2010. // www.coe.int
18. Declarația de la Brignon, proclamată la 20.0.2013. // www.coe.int
19. Convenția Internațională privind apărarea drepturilor tuturor muncitorilor-migranți și a membrilor familiilor acestora din 18.12.1990. // www.un.org
20. Convenția Internațională privind abolirea muncii forțate din 25.06.1957. // www.un.org
21. Statutul Consiliului Europei din 05.05.1949. // www.coe.int
22. Convenția europeană cu privire la extradare din 13.12.1957. // www.coe.int
23. Carta Socială Europeană din 18.10.1961. // www.coe.int
24. Convenția europeană pentru prevenirea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante din 26.11.1987. // www.coe.int
25. Convenția-cadru privind apărarea minorităților naționale din 18.04.1995. // www.coe.int
26. Convenția europeană cu privire la cetățenie din 06.11.1997. // www.coe.int
27. Convenția Americană privind drepturile omului din 22.11.1969.
28. Carta Africană a drepturilor omului și popoarelor din 26.06.1981.

B) Acte normative naționale:

1. *Constituția Republicii Moldova*, adoptată la 29 iulie 1994, în vigoare de la 27 august 1994.
2. *Legea cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului*, nr. 320 din 27 decembrie 2012. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 01 martie 2013, nr. 42-47.
3. *Legea privind cultele religioase și părțile lor componente*, nr. 125 din 11 mai 2007. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 17 august 2007, nr. 127-130.
4. *Legea privind regimul străinilor în Republica Moldova*, nr. 200 din 16 iulie 2010. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 24 septembrie 2010, nr. 179-181.
5. *Legea cu privire la Avocatul Poporului (Ombdsmanul)*, nr. 52 din 3 aprilie 2014. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 9 mai 2014, nr. 110-114.
6. *Legea cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale și la statutul juridic al organizațiilor lor*, nr. 382-XV din 19 iulie 2001. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 4 septembrie 2001, nr. 107.
7. *Legea privind azilul în Republica Moldova*, nr. 270 din 18 decembrie 2008. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 13 martie 2009, nr. 145.
8. *Legea cetățeniei Republicii Moldova*, nr. 1024-XIV din 2 iunie 2000. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 10 august 2000, nr. 98-101.
9. *Legea cu privire la petiționare*, nr. 190-XIII din 19 iulie 1994. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 24 ianuarie 2003, nr. 6-8, art. 23).

10. *Legea privind accesul la informație, nr. 982-XIV din 11 mai 2000.* În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 28 iulie 2000, nr. 88-90.
11. *Legea contenciosului administrativ, nr.793-XIV din 10 februarie 2000.* În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 18 mai 2000, nr. 57-58.
12. *Legea cu privire la Agentul Guvernamental, nr. 151 din 30 iulie 2015.* În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 30 iulie 2015, nr. 224-233.
13. *Legea privind partidele politice, nr. 294 din 21 decembrie 2007.* În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 29 februarie 2008, nr. 42-44.
14. *Legea privind întrunirile, nr. 26 din 22 februarie 2008.* În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 22 aprilie 2008, nr. 80.
15. *Legea cu privire la Procuratură, nr. 3 din 25 februarie 2016 .* În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 25.03.2016, nr. 69-77.
- 16.

C) Manuale, monografii, articole de specialitate:

1. Androne N., *Accesul persoanelor la Curtea Europeană a Drepturilor Omului*, Regia Autonomă Monitorul Oficial, București, 2001.
2. Balan O. *Protecția drepturilor omului în conflictele armate*: monografie. Chișinău, 2009.
3. Berger V., *Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului*, București, 1998.
4. Buergenthal T., Weber R., *Dreptul internațional al drepturilor omului*, București, 1996.
5. Buruiană I. *Protecția europeană a drepturilor omului*. Chișinău:Print-Caro, 2013.
6. Cârnaț, T.; Cârnaț M. *Protecția juridică a drepturilor omului*, Chișinău: Reclama, 2006.
7. Ceban, C., Haruța, A. *Protecția internațională a drepturilor omului*. Chișinău: USEM, 2013.
[On-line] http://www.usem.md/uploads//files/Note de curs drept ciclul 1/030 - Protectia_international%C4%83_a_drepturilor_omului.pdf
8. Cloșcă I., Suceava I., *Tratat de drepturile omului*, Editura Europa Nova, București, 1995.
9. Cobăneanu S., Cârnaț T., *Instituția avocatului parlamentar din Republica Moldova*, Editura USM, Chișinău, 2002.
10. Corlățean T. *Protecția europeană și internațională a drepturilor omului*. București: Editura Universul Juridic, 2015.
11. Corlățean T. *Trăsături caracteristice ale protecției internaționale a drepturilor omului*. Dreptul: publ. juridică, nr.9,2012, p. 227-238.
12. Corlățean, T. *Protecția europeană și internațională a drepturilor omului*. București: Univers juridic, 2012.
13. Coșug C. N., Coșug O. M. *Protecția juridică a drepturilor omului: Manual pentru forma de învățământ I.D.D.* Galați, 2006.
14. Cucuș D. *Consiliul pentru Drepturile Omului - organism de prim rang al Organizației Națiunilor Unite în materie de promovare și respectare a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului*. //Revista națională de drept: publ. periodică șt.-practică, nr.6 (93), 2008, p.12-16.
15. Curriculum-model la disciplina „Protecția juridică a drepturilor omului” elaborată de Zaporojan V., Cârnaț T., Țurcan S., Creangă C., Zgardan A., Yaharia V. , Chișinău, 2006.
16. Deleanu I., *Dreptul Constituțional și instituții politice*, Vol. II., București, 1998.
17. Diaconu I. *Protecția drepturilor omului în cadrul Uniunii Europene*.// Revista română de drept comunitar, nr.1,2009, p. 56-69.
18. Diaconu I., *Drepturile omului în dreptul internațional contemporan*, Editura Lumina Lex, București, 2001.
19. Dogaru I., Dănișor D-C. *Drepturile și libertățile publice.*, Chișinău, Ed. Zamolxe, 1998.

20. Dolea I., Zaharia V. Hanganu S., *Justiția penală și drepturile omului: Cercetare sociologică*, Institutul de Reforme Penale, Chișinău, Ed. Prut Internațional, 2004.
21. Drăganu T., *Drept constituțional și instituții politice*, Vol. I., București, Ed. Lumina Lex, 1998.
22. *Drepturile omului. Documente adoptate de Organizații Internaționale*, Chișinău, 1995.
23. Duculescu V., Duculescu G., *Justiția Europeană: mecanisme, deziderate și perspective*, București, Ed. Lumina Lex, 2002.
24. Duculescu V., *Protecția juridică a drepturilor omului: mijloacele interne și internaționale*, Editura Lumina Lex, București, 1998.
25. Gomien D., *Introducere în Convenția Europeană a Drepturilor Omului*, Strasbourg, 2000.
26. Jastram K., Achiron M., *Protecția refugiaților: Ghid cu privire la dreptul internațional al refugiaților*, Geneva, 2001.
27. Jofa C., *Protecția drepturilor omului*, Editura Chemarea, Iași, 2000.
28. Lazăr C., *Drepturile omului. Culegere de documente internaționale*, Cimișlia, 1996.
29. *Libertatea de gândire, conștiință și religie în Republica Moldova*, Comitetul Helsinki pentru drepturile omului, Chișinău, Ed. Universitas, 1999.
30. Marcu V., *Mecanismele internaționale de garantare a drepturilor omului*, Editura Signa Plus, Deva, 1998.
31. Mazilu D., *Drepturile omului - concept, exigențe și realități contemporane*, Editura Lumina Lex, București, 2000.
32. Mihai Gh., Popescu G., *Introducere în teoria drepturilor personalității*, București, Editura Academiei Române, 1992.
33. Moroianu Zlătescu, I., *Protecția juridică a drepturilor omului*, ediție revizuită și adăugită, Institutul Român pentru Drepturile Omului, București, 1996.
34. Muraru I., *Drept constituțional și instituții politice*, București, 1998.
35. Năstase A., *Drepturile omului - religie a sfârșitului de secol*, București, Institutul Român pentru drepturile omului, 1992.
36. Năstase A., *Drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale*, București, Asociația Română pentru Educație Democratică, 1998.
37. Newman F., Weissbort D., *International Human Rights: Law, Policy, and Process*, Cincinnati, 1990.
38. Popa V., Popeți C., Adamescu I., *Drepturile omului (concept, legislație, practica statelor)*, Timișoara, Ed. Presa Universitară Română, 1994.
39. Popescu, C-L., *Protecția internațională a drepturilor omului - surse, instituții, proceduri* - Note de curs, Editura All Beck, București, 2000.
40. Potîngă A., Costachi Gh., *Asigurarea drepturilor omului în lume*, Centrul pentru Drepturile Omului din Moldova, Institutul de Filozofie, Sociologie și Drept al Academiei de Științe a Moldovei, Chișinău, Ed. Epigraf, 2003.
41. Predescu O., Vladioiu N.M. *Drept european și internațional al drepturilor omului: note de curs*. București: Editura Hamagiu, 2014.
42. *Protecția persoanelor cu handicap. Acte normative comentate*, Centrul de Promovare a Toleranței și Pluralismului, Chișinău, 2003.
43. Purdă N., *Protecția drepturilor omului. Mecanisme interne și internaționale*, Editura Lumina Lex, București, 2001.
44. Sabiescu B. L.: *Convenția europeană a drepturilor omului: noțiuni introductive și metode de interpretare*. Legea și viața: rev. șt.-populară, publ. periodică, nr 11(203), 2008, p. 36-38

45. Sârcu D., *Accesul la Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Condițiile de admisibilitate*, Chișinău, 2001.
46. Sârcu-Scobială D. *Dreptul internațional al drepturilor omului : note de curs*. Chișinău, 2009.
47. Țarălungă, V. *Drept internațional public: curs universitar*. Bălți: Tipografia din Bălți, 2015.
48. Sudre F. *Droit international et européen des droits de l'homme*, 5e édition mise à jour, Presses Universitaires de France, 2001.
49. Sudre, F. *Drept european și internațional al drepturilor omului*. Iași: Polirom, 2006.
50. Vida I., *Drepturile omului în reglementări internaționale*, Editura Lumina Lex, București, 1999.
51. Voicu M., *Protecția europeană a drepturilor omului. Teorie și jurisprudență*, Editura Lumina Lex, București, 2001.
52. Voiculescu N., *Protecția internațională a drepturilor omului: note de curs*. București: Editura Renaissance, 2010.
53. Zubco V. (coord.) *Protecția drepturilor omului la aplicarea măsurilor procesuale de constrângere*. Chișinău:Editura ARC, 2006.
54. Бойцова В. В., *Служба защиты прав человека и гражданина. Мировой Опыт*, Москва, 1998.
55. Карташкин В., *Права человека в международном и внутригосударственном праве*, Москва, 1995.
56. Ливицкая М., *Права человека в правовом государстве*, Chișinău, 2001.
57. Лукашова К., *Права человека*, Москва, 1999.
58. Мюллерсон Р., *Права человека: идеи, нормы, реальность*, Москва, 1991.
59. Энтин М., *Международные гарантии прав человека. Практика Совета Европы*, Москва, 1992.

D) Site-urile Internet utile:

1. Organizația Națiunilor Unite: www.un.org
2. Întotul Comisar ONU pentru drepturile omului: <http://www.unhchr.ch/>
3. Întotul Comisar ONU pentru refugiați: www.unhcr.ch
4. Consiliul Europei: www.coe.int
5. Curtea Europeană a Drepturilor Omului: <http://www.echr.coe.int/>
6. Uniunea Europeană: www.europa.eu.int
7. Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa: www.osce.org
8. Organizația Statelor Americane: www.oas.org
9. Comisia Africană a Drepturilor Omului și Popoarelor: www.achpr.org
10. Drepturile omului: <http://www.droitshumains.org>
11. Enciclopedia universală a drepturilor omului: <http://www.eudh.org/>
12. Amnesty International: www.amnesty.org
13. Human Rights Watch: www.hrw.org
14. International Helsinki Federation for Human Rights: www.ihf-hr.org
15. International League for Human Rights: www.ilhr.org